

Ruth
Toneelstuk door klas 3
Vrije School Amersfoort
2 juni 1990

klas 3.

Tekst & muziek Joot Sluis

RUTH

Noömi loopt met een mandje voor haar huis.
Boaz komt langs en giet wat graan uit zijn zak in het mandje.

B: Dit is het laatste wat ik geven kan
Hier eet je nog vier dagen van.
Nee wacht, ik geef je er nog een schepje bij,
want Elimelek is een goede neef van mij.
Mijn knechten krijgen ook niet meer,
Ik geef ze voor de laatste keer.

N: Dank je wel! Door dit te geven
Red je mijn gezin het leven.
God zegen je! Wij zullen gedenken
Dat jij ons dit hebt willen schenken.

Boaz af.

Elimelek en zijn zoons komen uit het huis.
De twee jongens gaan zitten spelen.

E: Zie daar mijn zonen spelen.
Ik wil graag in hun vreugde delen,
maar zorgen maken mij zo zwaar
Ik krijg geen maaltijd bij elkaar.
(hij pelt een lege halm stuk.)
De oogst is slecht; er is geen graan
Hoe moet ons leven verder gaan?
Kijk hier de halmen neergeslagen
Dit veld heeft al 2 jaar geen vrucht gedragen.

E valt op zijn knieën en maakt een wijd biddend gebaar.
zingt:

Wijs mij de weg heer, zeg hoe ik moet gaan!
Wij kunnen in dit dorre land niet zo lang meer bestaan.

Met deze beide handen, heb ik het graan gezaaid
en hoopte dat in deze tijd, ik 't koren had gemaaid.

De halmen lege aren, de toekomst zo dichtbij
Mijn God wil ons bewaren, en toon uw gunst aan mij.

Wijs mij de weg heer, zeg hoe ik moet gaan!
Wij kunnen in dit dorre land niet zo lang meer bestaan.

Twee zonen mij gegeven de vreugde van een man,
die straks door hen z'n ouderdom in rust beleven kan.

Met Noömi samen
Maar nu is er geen eten, de hongerdood komt aan.
God wil ons niet vergeten, zeg hoe wij verder gaan!

Wijs ons de weg heer, zeg hoe we moeten gaan!
Wij kunnen in dit dorre land niet zo lang meer bestaan.

RUTH

Noomi laat het mandje graan zien.

Machlon: Is er weer eten mama? Blijven we nu in leven?

Kiljon: Zullen we hier een beetje van zaaien
Misschien krijgen we nu wel een goede oogst.

E: Noomi, waar heb je dit vandaan?
Hier kunnen we misschien nog 10 dagen van bestaan.

N. Van Boaz, jouw goede neef
Hij had dit beetje nog te geef.
Dit is echter de laatste keer
Zelfs voor zijn knechten heeft hij niet meer.

E: Noomi, bak ons koeken en een brood
dat zal ons voeden in onze nood.
Noomi gaat het huis in met de jongens.

Een vreemdeling komt aangewandeld. E. draait zich naar hem toe. Hij schrikt.

E: Vreemdeling, wees welkom en kom binnen
Wij kunnen zo de maaltijd gaan beginnen,
Noomi (ze komt in de deuropening staan),
bak alvast
twee koeken voor onze gast

Vr: Ik ben u dankbaar goede heer
Ik zie: Zoveel heeft u niet meer
Ik reis hier nu al enkele dagen
zonder vlees of brood te vragen.
In mijn land Moab is geen nood
daarom geef ik u wat brood.

E: Neen heer, eet zelf wat u heeft meegenomen!
maar vanwaar bent u gekomen?
Moab, is dat hier ver vandaan?
Hoeveel dagreizen, om er heen te gaan?

Vr: Oh, u zult er wel in slagen
het te lopen in vijf dagen.
Door de rivier, over bergen door het dal
U merkt vanzelf dat u er komen zal.

E.: Dank heer, mijn huis staat voor u open
U hoeft echt niet verder te lopen

Vr: Uw gastvrijheid is te prijzen,
Ik wil nu echter verder reizen.
Shalom.

E: Shalom. (Noomi komt met meelhanden naar buiten.)
Noomi, in Moab is het goed, daar is nog brood in overvloed.
Geen armoe en geen hongersnood
Dat redt ons van een wisse dood. We gaan op reis!

RUTH2

RUTH

Lied door E + N + M + K

Weg, weg, weg, weg hier uit de straat.
(Jongens alleen) Hier deed ik verstopperij
daar werd ik eens kwaad.
allen: straks zijn het herinneringen
aan alleen maar mooie dingen
nu moeten we gaan en alles laten staan.

Weg, weg, weg, weg hier uit de straat.
(E+A) Wij zijn hier in het dorp getrouwd
en hebben hier ons huis gebouwd
allen: straks zijn het herinneringen
aan alleen maar mooie dingen
nu moeten we gaan en alles laten staan.

Allen:
Weg, weg, weg, waar gaan we naar toe?
Honger laat ons verder trekken
naar het onbekende land
maken dan herinneringen
van alleen maar nieuwe dingen
kom laten we gaan ; we laten alles staan.

N: Die vreemdeling was een godsgezant
God wijst ons de weg naar ons beloofde land.
E: Dank u Heer. (gebedsgebaar)
Ze verzamelen hun spullen en gaan op weg.

Dorpsbewoner: Daar gaan ze, inwoners van Bethlehem
Zien wij ze ooit weer?
Tsja, zij willen kiezen tussen vechten voor je bestaan
en naar een onbekend, vreemd land toe gaan.
Ik kies voor mijn eigen land.
Ik haal het laatste druppeltje water uit de grond
om de laatste strohalm te laten groeien.
Dag Elimelek. Het ga je goed.

De klas zingt nog een keer: Wijs mij de weg
Het huisje wordt omgekeerd aan de linkerkant gezet
De korenaren gaan weg.
In het nieuwe land:

E: Noomi, in ons eigen land
was de oogst door de zon verbrand.
Hoewel ik Bethlehem wel mis
geniet ik ervan hoe groen alles is.
N: Kijk eens hoe groot onze jongens zijn
Ze zijn al bar mits-wa en drinken al wijn.
Waar komen straks hun vrouwen vandaan
Ze willen beide trouwen gaan?
E: De jongens vinden de meisjes hier knap
maar trouwen: in Moab?
Ik wil het niet!

RUTH3

RUTH

N: Luister Elimelek. Je eet van deze aarde
Je weet dat God hier je leven spaarde.
Zijn de vrouwen hier minder dan in Israël
Wij leven hier! En het gaat ons wel!

M: Vader wil het mij vergeven
Ik wil in dit land verder leven
Niemand ken ik in Israël
Luister naar wat ik nu vertel:
Er is een meisje hier uit de buurt
voor wie mijn liefde eeuwig duurt.

K: Ook ik vader ben tot over mijn oren verliefd
spreekt u met haar vader als't u blijft. (stap naar voren)
Haar naam is Ruth, ik wil met haar trouwen
voor haar een prachtig huis gaan bouwen.

Elimelek smoest wat met Noomi en knikt dan naar zijn zoons:

M: Dus we gaan bruiloft vieren?

K: dan doen we dat met z'n vieren:

(De meisjes zijn inmiddels verschenen en komen nu bij hen
staan) Bruiloftsfeest met fluiten en trom.
In het midden van het toneel een volksdansje op SIMIJADECH

Verteller: (De drie vrouwen zitten achter op het toneel)
De vreugde was niet van lange duur
Na het zoete kwam het zuur, voor Noomi Orpa en Ruth
diep raakten zij daardoor in de put.
Van het veld kwam de droeve mare
dat Elimelek en zijn beide zoons gestorven waren.
Nog dezelfde dag werden zij begraven
en werden hun namen genoemd: ELIMELEK, MACHLON, KILJON.

Drie vrouwen zaten stilletjes en alleen
te huilen op een losse steen.

De verteller gaat weg. Noomi staat op en loopt zachtjes heen
en weer. (ietsje gebogen) Ze neunt: Wijs mij de weg heer
Dan richt ze zich vastberaden op en zegt:

Orpa, Ruth, luister naar mijn woord
Schrik niet, als Je dit hoort.
Ik ga terug naar mijn land en stad
Ik kom wel aan eten en verzin wel wat.
Blijf hier en ga niet met mij mee
Het ga je goed, alletwee.

Ruth aanzelt, loopt naar voren en zegt aan het publiek:
Ik hield van Kiljon, Noomi is mij zo lief
Ik kan haar niet alleen laten gaan
Wat moet ik kiezen, wat zal ik doen?
Ik kan twee kanten op. Mijn eigen land is mij vertrouwd
daar is ons huis gebouwd,

RUTH4

RUTH

Ik ben ook nieuwsgierig naar het andere,
maar daardoor zal er veel veranderen!

Ze zingt alleen: kiezen, 10x
doe ik dit of doe ik dat
wat ik kies 't is altijd wat
wil ik naar het nieuwe land of blijf ik altijd hier
kies ik nu met mijn verstand of weet ik 't antwoord
hier? Wijst op haar hart.

Noomi, ik ga met je mee

Orpa schudt haar hoofd, knikt en draait zich om.
De situatie op het toneel is weer zoals in het begin.
-----oooooooooooooooo-----

Aankomst in Bethlehem:
Nieuwsgierige dorpsbewoners kijken de vreemdelingen aan
Ze praten en gebaren tegen elkaar.

N: Kijk Ruth, kom iets naar voren
Hier is het huis waar Kiljon is geboren.

Een dorpsbewoonster stapt naar voren en vraagt:
Kende jij Kiljon, die vrolijke jongen
die hier zo blij heeft rondgesprongen?

N: Het was mijn zoon, die ginder is gebleven,
Ook Machlon en Elimelek zijn niet meer in leven.

D1 :Dan moet jij Noomi zijn
Jouw kinderen waren toen nog klein.

N.: Noem mij geen Noomi, Mara is nu mijn naam,
Want bitterheid heeft de almachtige mij aangedaan.

D1: Mara of Noomi, wij helpen je je huis schoon te maken,
Wat er ook gebeurd is, we proberen het goed te maken.

N.: Dank jullie, lieve mensen,
Zoveel goeds had ik niet durven wensen.

Het huis wordt schoongemaakt, iemand komt met krukjes aan,
een deken wordt overhandigd.

Ruth en Noomi gaan voor het huisje zitten

N: De mensen zijn vriendelijk en willen ons alles geven,
maar we moeten zelf zorgen dat we kunnen leven.

R: Ik sprokkel hout in bos en veld
en verkoop dat voor een weinig geld
Een beetje graan om brood te bakken
zal ik achter de maaiers pakken

RUTH5

RUTH

N. :Daar zeg je wat mijn lieve kind
weet je waar je aan begint?
Ik zal je helpen, we hebben een neef
die ons vast wel iets extra's geeft.
Boaz, hielp ons vroeger al
gratis voor niks, voor niemandal.

Zingt:

Er is iemand, die ons helpen kan, met ons dagelijkse brood
Boaz is een vriendelijke man, die ons eerder al graan aanbood.
Er is hoop Ruth, er is hoop, Er is hoop Ruth, Er is hoop
Als hij helpt kunnen we verder, Boaz is een goede herder.

R: Ik ga dadelijk op pad
want als ik zoek, dan vind ik wat.

De klas neuriet het lied nog een keer, Noomi gaat in huis en
Ruth gaat op pad. Het huis wordt afgevoerd.
Het toneel verandert in een maaiveld.
vijf meisjes 'lezen' aren op het veld.
Ze neurien een lied.

Ruth komt een beetje schuchter op en sluit zich aan. de
meisjes gaan met tegenzin opzij.

M1: We zijn hier altijd met z'n vijven
nooit komt er zomaar iemand bij.

M2: En zeker geen buitenlandse
volgens mij kan ze ons niet eens verstaan

M3: He lelijkerd spreek jij onze taal?
wat doe je hier, er is toch al niet zoveel

M4: ga maar een beetje aan de kant
buitenlanders hebben geen honger.

M5: Kom maar een beetje deze kant op hoor
Ze menen het niet zo

M2: Nee hoor we bedoelen het nog veel erger.
mormeltje.

M3: Kijk eens de knechten gaan alweer eten,
Wij hebben ook al drie uur gewerkt moet je weten
maar voor ons geen maaltje brood
we leven en gaan net niet dood.

M1. Kijk die nieuwe, ze heeft geeneens een doek
voor de halmen, ze doet ze in d'r jurk.
Zal daar wel de gewoonte zijn.

M4. Zit niet zo naar me te kijken,
Als je dorst hebt, moet je water meenemen
van mij krijg je niks.

M5. Ik heb ook niet zoveel,
maar van mij kun je wel een slokje krijgen hoor,
als de anderen het niet zien.

Boaz komt bij de knechten:

B: Het wordt druk bij de meisjes.
Zie ik het goed is er een nieuw meisje.

Boaz loopt er eens heen:

M1 Daar komt de boer, nou zul je 't beleven,
straks moeten we haar een plekje geven.

RUTH

M3 Misschien stuurt hij haar wel weg,
voor ons geluk voor haar lekker pech.

Boaz gaat weer naar de knechten:

B: Wie is dat meisje zo knap en olijk
Ze maakt me van binnen helemaal vrolijk.
Jongens, wie loopt er precies in haar baan

Een van de jongens gebaart van 'ik'
Laat daar wat extra halmen gaan
ze heeft het nodig zo te zien
en is uit het buitenland bovendien.

Ze gaan weer aan het werk.

Na een tijdje gaat Ruth met een volle jurk naar huis.

N: Waar ben je geweest wat heb je veel gekregen
hier, hier kun je je jurk wel legen.

R: De boer was aardig, Boaz is zijn naam
hij gaf volgens mij wat extra graan.
de meisjes zijn echte pestkoppen
ze konden het niet verkroppen
dat ik zoveel had en zij weer minder,
nu ja, daarvan had ik juist geen hinder.

N: Ruth, heb je Boaz naar je zien kijken
deed hij iets van liefde blijken

R: oh Naomi, haal je niets in je hoofd
hij heeft niks gezegd of ook maar iets beloofd.

N: Toch is er iets dat me vrolijk maakt
Ruth, je hebt een tere snaar geraakt.
Morgen ga je weer naar het veld
en zorgt dat je me alles vertelt.

Er is hoop Ruth er is hoop

De knechten staan nu op het toneel, de meisjes achteraan.

knecht1 Heb jij gisteren de boer z'n ogen gezien?
volgens mij is hij verliefd

K2 : Dat kan toch niet, Ruth komt uit het buitenland
Dan is er toch niks aan de hand

K3 : Je weet het nooit, ze is wel knap
en ze vergaart de aren rap

K4 : Ja, werken kan ze als de beste
Ook als die meiden haar steeds pesten

K1 : Dat heeft Boaz ze gauw afgeleerd
het loopt nu allemaal gesmeerd.

K2 : Ze dachten dat Ruth hun niet kon verstaan
en hebben de gekste dingen gedaan

K3 : Omdat het Ruth geen zier kon schelen
ging dat pesten gauw vervelen.

K4 : Moet je kijken hoeveel aren
ze nu al in haar rok kan bewaren.

Boaz: Ik zie dat jullie gedaan hebben wat ik heb gezegd
en in de strook van Ruth, wat extra's hebben gelegd
zo is het goed, want in de torah staat
dat Gods volk zo met buitenlanders omgaat.
Bovendien het werk is bijna gedaan

RUTH7

RUTH

morgen kunnen we aan het dorsen gaan.
Ik zal vannacht op de dorsvloer slapen,
dan kunnen geen dieven onze oogst oprapen.

Ruth komt weer thuis met een rok vol graan.

N: Ik begrijp wat Boaz bedoelt
Ik weet dat hij veel voor je voelt.
Kom binnen, we maken van jou een mooie dame
dan zie ik jullie straks wel samen.

Ruth wordt opgemaakt. (in huis..rolwisseling) voor 't huis

N: Luister Boaz is nog familie, hij wil ook voor je zorgen
we stellen dit niet uit tot morgen
Hij wil vast jouw lossen zijn, je alles geven,
Hij belooft je trouw voor 't leven
Ga naar de dorsvloer, kruip aan zijn voeten
Dan zal die verlegen Boaz wel iets moeten.

Het gaat zoals Noomi heeft gezegd. de scene op de dorsvloer.
Boaz slaapt tussen de korenschoven, Ruth gaat aan zijn voeten
zitten, Boaz wordt wakker, schrikt, kijkt om zich heen.

B: Meisje, wat doe je hier, wil je graan?
daarvan heb ik hier veel staan!

R: Wil jij mijn lossen zijn? Ik wil niet langer alleen zijn.

B: Luister, er is een man in de stad
die heeft alle rechten, wist je dat?
Ik moet hem vragen of hij lossen wil zijn
Zo niet, dan ben ik jou en jij bent mijn.

Vertellen: In die tijd, als je broer was overleden,
moest je met zijn vrouw in 't huwelijk treden.
Ook al had je een vrouw,
je beloofde haar ook altijd trouw.
Op die manier werd zij goed verzorgd,
en maakte zij zich niet bezorgd,
hoe het later moest gaan.
Als je geen broer meer had
dan deed een neefje dat.
Een neef veraf of een neef dichtbij
één van hen maakte je vrij!

Boaz in de stad. Hij wacht op de oudsten die uit de poort
komen.

Boaz: Gij vriend, kom hier en zet je neer,
Ik heb een zaak met je te slechten.

Boaz' opponent gaat zitten. De tweede oudste komt eraan:

B: Kom vriend, zet je bij ons neer,
Als we klaar zijn ga je weer.

oudste 1: Boaz, als jij de dag zo wil beginnen,
dan valt er voor jou iets te winnen.
Vertel me eens, waarover gaat de zaak?

RUTH

B: Winnen of verliezen, 't is één van de twee,
maar ga zitten, dan maak je 't allemaal mee.
Boaz herhaalt tegen Oudste 2 (hardhorend) die gaat zitten.
Komt vriend, zet u bij ons neer,
Als we klaar zijn gaat u weer.
Oudste 3 komt eraan
B: Komt vriend, zet u bij ons neer,
Als we klaar zijn gaat u weer.
O3 moppert: Zo begint de dag weer goed,
als ik met werken wachten moet.
B: Deze zaak vraagt, dat je erbij bent,
dat je getuige bent.

Boaz begroet oudste 4, die gaat zitten
Oudste 5: Goeie morgen bijelkaar,
wie heeft er hier iets te bespreken?
Boaz: Ahh, Isaac, met jou erbij zijn we compleet,
waarom, dat kom je zo aan de weet.
O5 tegen O2: Zo Jozef, weet jij al iets meer
Jij hoort 't altijd de eerste keer!
O2: Jaja.
O5: Je mag dan oudste zij, je oren zijn
niet meer zo fijn!
O2: Jaja.
O5: Nou Jaaaa.

Als ze er allemaal zijn zegt Boaz:
Noomi is uit Moab teruggekomen
en wil haar stukje grond verkopen.
Jij bent Losser, koop het en deze getuigen
zullen om je edelmoedigheid juichen.
Losser: Ik zal het lossen.
Boaz: Dank je voor je groots gebaar.
Er is slechts een kleine maar...,
Bij de grond hoort Ruth, een vrouw
die daarbij vraagt om je trouw.
Losser: Luister, ik heb grote stukken land
die vallen dan ook in haar hand,
Mijn kinderen zullen moeten delen,
en krijgen minder met zovelen.
Als jij ook Losser bent, nou, ga je gang,
wees voor mijn rechten maar niet bang.
Hij trekt zijn schoen uit en gooit die in de kring:
Hier heb je het teken
dat ik op jou zorgen reken.
Boaz: Oudsten, wijs en zonder oordeel
zie ik vroeg jullie niets te veel
Ik zal voor jullie allen buigen
omdat jullie voor mij hebt willen getuigen
Ik wens dat deze dag
jullie nog veel goeds brengen mag.
De oudsten vertrekken.

RUTH9

RUTH

Ondertussen is Ruth thuisgekomen.

ze heeft een mandje gerst gekregen.

Noomi: Wat breng je mee Ruth, hoe is het gegaan?

Heeft Boaz je niet in de kou laten staan?

Ruth: Boaz is naar de poort in de stad

en vraagt de eerste Losser wat.

Noomi: We zullen het spoedig weten,

laten wij alvast gaan eten.

Neuriet :Er is hoop; klas neemt het over.

Ruth zit vooraan op de grond. Boaz komt er aan.

Ruth kijkt hem hoopvol aan. Noomi komt dichterbij.

Boaz helpt Ruth overeind, houdt haar hand vast en zegt:

Ik ben je lossen.

Noomi zet in:

Er is hoop Ruth , er is hoop,

Er is hoop Ruth, Er is hoop

Als hij helpt kunnen we verder

Boaz is een goede herder.

Ondertussen komen alle spelers op het toneel en vormen neur-
riënd een halve cirkel om het drietal.

Ze zingen nog eenmaal gezamenlijk:Er is hoop

De kinderen strooien bloemen over het paar.

RUTH10

Am E Am

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10

Wij mij de weg Keer zie hoe ik moet gaan ¹²⁵ kunnen in dit donre la-
 met
 2. lay naar vertoon met deze beide handen heb ik 't groen gewoid en hoopde dat in
 aere tijt
 Dm E
 ik 't horen hoe gemoid

D G D A D

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10

Weg weg weg Weg hier uit de straat hier deed ik ver-
 stappen
 D A G D G D G A
 Doe versich een kwoud me ojn het herinneren ¹²⁵ nu moete we gaan en
 aan allen moan moore dingen
 A D
 allen laten staan

1 Dm A Dm A Dm Dm A Dm Gm
 Kiezen kiezen kiezen kiezen kiezen k. k. k. k.

3 A Dm C Dm Dm C Dm Dm C Dm
 k. Doe ik dit of doe ik dat wat ik doe't is altijd en wil ik nou't meenela of

9 Dm C Dm Dm C Dm C Dm C Dm
 blijf ik altijd hier kies ik nu met hijn verstand of wil ik 7 andere woe hier.

1 G D
 Er is ie-mand die om helpen kan met ons

5 D F G D
 da-ge-lyk se brood Boer is een, vriende lyke man die ons

9 D A D D G
 eer der al gra-a a a brood, Er is hoop Ruth Er is hoop G in hoop Er is

13 E A F# Bm
 hoop Ruth er is hoop als hy helpt kunnen we ver-der

17 E A
 Boer is een goede hel-per